

Värskas Gümnaasiumi ainekava põhikooli 3. kooliastmele	
Ainevaldkond:	Keel ja kirjandus
Õppeaine:	EESTI KEEL
Klass:	9. klass
Tundide arv õppeaastas:	70 tundi
Rakendumine:	1.09.2012, täiendatud 1.09.2015, 1.09.2018, 1.09.2020
Koostamise alus:	põhikooli riiklik õppekava; Värskas Gümnaasiumi põhikooli õppekava
<p>1. Õppeaine kirjeldus</p> <p>Eesti keel on õppeaine, mille õppimine arendab kõiki keelelisi osaoskusi (kõnelemine, kuulamine, lugemine, kirjutamine, õigekeelsus) nii teabe- ja tarbetekstide kui ka kirjandustekstide lugemise, reflekteerimise ja kirjutamise toel. Põhialus on avar käsitlus tekstidest, hõlmates nii suulisi kui ka kirjalikke, tarbe- ja ilukirjandustekste, samuti pildilise, graafilise ning teiste tekstiliikide kombinatsioone. Ainevaldkonna õppeainete koostoimes omandatakse teiste õppeainete õppimiseks vajalikke kuulamis-, kõnelemis-, lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid, kujuneb soov ning oskus oma mõtteid väljendada. Keelekasutust ning oskust tekste mõista ja luua arendatakse teksti- ja õigekeelsusõpetuse kaudu. Eesti keelt õppides omandab õpilane keelelise suhtluse oskused ja vilumused, õpib oma mõtteid ning tundeid väljendama, kuuldut ja loetut analüüsima ning kogutud teavet üldistama</p> <p>Eesti keele oskus on nii õppekavas sätestatu omandamise alus kui ka õppekava eesmärk. Omandatakse teadmisi ja oskusi, mis võimaldavad toime tulla eakohaste suuliste ja kirjalike tekstidega. Õpilastes kujundatakse teadmisi ja oskusi, mis hõlmavad keelt, selle variante ja eriliigilisi tekste ning lubavad toime tulla suulise ja kirjaliku suhtlusega, tekstide vastuvõtu ning loomisega.</p> <p>Keel kui kultuuri kandja ja mõtlemise põhivahend on oluline inimese tunnetuslikus arengus ning tema maailmapildi kujunemises. Keel on põhivahendeid inimese kujunemisel ühiskonna tegusaks liikmeks. Sotsiaalne kirjaoskus tähendab kriitilist ja teadlikku toimimist keele toel nii isikliku, avaliku sfääris kui ka õppimises ja töös. Keel toimib tekstide kujul igas valdkonnas ning selle olukorratüüpides erinevalt; igaühele neist on omased kindlat liiki tekstid, oma eri- ja üldsõnavara ning kirjakeele või argigrammatika. Seepärast on inimesele ühtviisi vajalikud teadmised ja oskused, mis hõlmavad keelt, selle variante ja tekste ning lubavad toime tulla suulise ja kirjaliku suhtlusega, tekstide vastuvõtu ning loomisega. Eesti keele oskus on nii õppekava omandamise alus kui ka eesmärk.</p> <p>Oluline on nii oskus üha moderniseeruvate kanalite kaudu suuliselt ja kirjalikult suhelda kui ka vahetu individuaalne tekstide vastuvõtt ja loomine. Eri valdkondi seob keel, mille korrektseks ja eesmärgipäraseks kasutuseks on nendega lõimitud õigekeelsuse ja keelehooldes valdkond. Kirjalik keel ja tänapäeva eesti kirjakeel tema peamiste tekstiliikidega tuleb põhikoolis teadlikult omandada.</p> <p>III kooliastmes on neli õppevaldkonda: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstiloome ning õigekeelsus ja keelehoole.</p>	
<p>2. Õppe- ja kasvatuse eesmärgid</p> <ul style="list-style-type: none"> tajub keelt kui rahvusliku ja iseenda identiteedi alust ja avaliku suhtluse vahendit; 	

- oskab end väljendada vastavalt suhtlussituatsioonile ja keelekasutuseesmärkidele nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahva pärimuskultuuri ja traditsioone kui ka kultuurilist mitmekesisust;
- oskab õppida, hangib teavet eri allikatest, kasutab sõna- ja käsiraamatuid, kasutab asjakohaselt erinevaid suhtluskanaleid ning suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;

3. Õpitulemused

9. kl lõpetaja:

Suuline ja kirjalik suhtlus

- oskab oma seisukohti väljendada ning sõnastab vajaduse korral eriarvamuse;
- esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
- oskab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku võtta;
- oskab nii suhtlust kui ka teemasid algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada;
- oskab eakohastel teemadel arutleda ja probleemülesandeid lahendada ning osaleb diskussioonides;
- kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.

Teksti vastuvõtt

- tunneb peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
- loeb ja kuulab kriitiliselt ning arusaamisega nii omahuvivaldkondade kui ka õpi-ja elutarbelisi tekste;
- tunneb ja kasutab sõna-ja lausekujundeid (epiteet, metafoor, isikustamine, võrdlus);
- seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli;
- oskab tekste võrrelda; esitab küsimusi, kommenteerib, avaldab arvamust.

Tekstiloome

- leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist, valib kriitiliselt teabeallikaid;
- tunneb kirjutamiseks ja esinemisekskirjutamise protsessi;
- oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
- oskab eesmärgipäraselt kirjutada, eri liiki tekste (referaat, kirjand, kommentaar, arvamusalvatus, elulugu, avaldus, seletuskiri) korrektselt vormistada ning suuliselt esitada, kasutades keele-ja tekstimõisteid;
- põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- oskab kasutada omandatud keele-ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades, viidates allikale.

Õigekeelsus ja keelehoole

- väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest, tunneb tähtsamaid keelkondi;
- järgib eesti õigekirja põhireegleid, oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna-ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
- teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ning lauseehituse peajooni, kasutab ja mõistab tekstis keelendeid;
- teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni, kasutab tekste koostades tavakohast ülesehitust ning vormistust;
- teab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt kõnekeelest;
- teab eesti kirjakeele arengu etappe ja eesti keele murdeid;

- rakendab teadmisi tekstiloomes, tekste analüüsides ja hinnates.

4. Õppesisu ja -tegevus

Suuline ja kirjalik suhtlus Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele. Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis. Loetu kirjalik ja suuline vahendamine. Suhtlemine ajakirjanikuga.

Teksti vastuvõtt Veebilehed: eesmärgid ja ülesehitus. Veebist teabe otsimine, teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ja süstematiseerimine. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine. Tarbetekstide eesmärk, tarbetekstide tunnused ja ülesehitus. Tarbe- ja teabetekstidest olulise info leidmine, süstematiseerimine ja selle põhjal järelduste tegemine. Funktsionaalstiilid: tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamitekstide keelekasutus.

Tekstiloomine Arutlusteema leidmine ja sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal. Arutluse põhiskeem: väide, põhjendus, järeldus. Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik, tekstilõigu ülesehitus. Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused. Teksti sidusus. Jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa sidumine tervikuks. Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel vastavalt suhtluseesmärkidele. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine. Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega. Keelekujundite kasutamine tekstiloomel: konteksti sobivad ja sobimatud kujundid. Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus, seletuskiri, avaldus, taotlus.

Õigekeelsus ja keelehoole Tekstid ja lugemisstrateegiad. Mitmetasandilised tekstid. Keel ja murre. Eesti keel maailma keelte seas. Eesti keel Euroopas. Muutuv keel. Tekstitüübid. Tekstiliigid. Häälkute liigitamine. Silbitamine ja poolitamine. Lühendamise.

Kirjutamise eesmärk ja idee. Kirjutamise eeltöö. Täheortograafia põhitõed. Liitsõna ja tuletised. Nimetuletised.

Pilt ja tekst kui tervik. Foto. Võõrsõnad ja võõrnimed. Tsitaatsõnad. Suur ja väike algustäht. Pealkirjad. Teksti ülesehitus. Lõik. Teksti toimetamine ja viimistlemine. Kokku- ja lahkukirjutamine. Pöördõnad. Kokku- ja lahkukirjutamine. Käändsõnad. Kokku- ja lahkukirjutamine. Muutumatud sõnad. Muutumatud sõnade kokku- ja lahkukirjutamine.

Stiil. Teabetekstide keel. Tarbetekstid ja ametlik keel. Ajakirjanduslik stiil. Ilukirjanduslik stiil. Sõnavarast. Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased veebiallikad. Sõnaraamatute kasutamine sõnade tähenduse ja stiilivärvingu leidmiseks.

Veebitekstid. Veebisuhtlus. Lause. Lihtlause kirjavahemärgistus. Liitlause kirjavahemärgistus. Meedia. Raadio. Televisioon. Täiend ja lisand. Otsekõne ja kaudkõne. Keel kui peegel.

5. Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaines seatud eesmärkidest, taotletavatest õpitulemustest ja õppesisust ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja põhiteemadega;
- taotletakse, et õpilaste õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas ja jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt, nii et jääb piisavalt aega ka puhkuseks ja huvitegevuseks;
- võimaldatakse õpilastel õppida üksi ja koos teistega (paaris- ja rühmatööd), et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- arvestatakse õpilaste individuaalseid iseärasusi ning kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad sobiva pingutusega õppida;

- kasutatakse tänapäevastel info-ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- kasutatakse mitmekesisist õppemethodikat, sealhulgas aktiivõpet (rollimäng, loovtöö, arutelu, väitlus, omaloomingu esitamine jne);
- laiendatakse traditsioonilist õpikeskkonda (arvutiklass, muuseum, näitus, raamatukogu, ettevõtted, loodus jne);
- rakendatakse õppetegevust toetavaid ja mitmekesisistavaid õppevorme (ekskursioonid kirjanikega seotud paikadesse ning keele ja kirjandusega seotud asutustesse, kohtumised kirjanike ja tölkijatega, loomekonkursid, konkurssideks valmistumine, projektõpe jne), pidades oluliseks sotsiaalse kompetentsuse saavutamist;
- arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid;

6. Hindamise põhimõtted

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest ja Väraska Gümnaasiumi hindamisjuhendist.

Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste) ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnete või sõnaliste hinnangutega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.

III kooliastmes hinnatakse õpilase:

- suulist ja kirjalikku suhtlust;
- tekstide vastuvõttu;
- tekstiloomet;
- tekstide õigekeelsust.

Hindamisel lähtutakse riiklikus õppekavas ette nähtud normidest:

50-74 % „3“

75-89 % „4“

90-100% „5“

Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, sealhulgas esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele; õpilaste individuaalseid iseärasusi ja mõtlemistasandite arengut. Hoiakutele (nt huvitatus, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine, kokkulepitud reeglite järgimine) antakse hinnanguid. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus täpsustatakse kooli õppekavas. Eesti keele õppimise tulemusi kokku võtva hindamise vormiks võib olla kompleksne töö.

Kirjalikes kirjandusülesannetes parandab õpetaja ka keelevead, kuid hinnates arvestab valdavalt töö sisu. Omaloominguliste tööde puhul võib lisahindega tunnustada esteetilist aspekti.

Õpitulemuse hindamisel arvestatakse iga õpilase individuaalseid võimeid ja arengut. Tähtsustatakse õpilase aktiivsust õppetöös osalemises, iseseisvate tööde õigeaegset esitamist, eesmärkideni jõudmist, ajaplaneerimist, kokkulepetest kinnipidamist jm.

7. Füüsiline õppekeskkond

Valdav osa õpet toimub klassis, kus

- saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringuteks, õppemängudeks jne), ümarlauavestlusteks ja rühmatööks;
 - tundides kasutatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi, -materjale ja -vahendeid, sh netisõnaraamatuid;
 - klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni;
- tunde peetakse vajaduse korral kooli arvutiklassis, raamatukogus, koridoris või väljaspool kooli vastavalt kooli õppekavas sätestatule (kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes jne) ning virtuaalses õppekeskkonnas.

8. Õppematerjal

Põhiõppematerjal:

R. Bobõlski, H. Puksand, M. Ross. **Peegel 3**. 9. klassi eesti keele õpik. Koolibri. Tallinn, 2011

R. Bobõlski, H. Puksand, M. Ross. Peegel 3. 9. klassi eesti keele töövihik

R. Bobõlski, H. Puksand. Peegel 3. 9. klassi eesti keele kontrolltööd Koolibri, 2011.

Lisakirjandus:

R. Bobõlski. Väike Hea Mõte

- <http://vikerraadio.err.ee>

- <http://et.wikipedia.org>

- <http://keeleabi.eki.ee>

- <http://www.eki.ee/dict/qs2013/>

- Sünonüümisõnastik
helikandjad (DVD, CD), videofilmid.

9. Üldpädevuste kujundamine	10. Lõiming ainevaldkondadega	11. Läbivad teemad
1) kultuuri- ja väärtuspädevus 2) sotsiaalne ja kodanikupädevus 3) enesemääratluspädevus 4) õpipädevus 5) suhtluspädevus 6) matemaatikapädevus 7) ettevõtlikkuspädevus 8) digipädevus	1) kirjandus 2) võõrkeeled 3) matemaatika 4) ajalugu 5) inimeseõpetus 6) ühiskonnaõpetus 7) kunstained 8) tehnoloogia 9) omakultuur/ pärimusõpe 10) muusikaõpetus	1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine 2) keskkond ja jätkusuutlik areng 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus 4) kultuuriline identiteet 5) teabekeskond 6) tehnoloogia ja innovatsioon 7) tervis ja ohutus 8) väärtused ja kõlblus